

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 236/2026-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Ssk/15/2025 z 20. novembra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 10. marca 2026 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 39 a čl. 46 až 48 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) sp. zn. 6Ssk/15/2025 z 20. novembra 2025 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku Správneho súdu v Košiciach č. k. 8Sas/7/2023-35 z 27. septembra 2024, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania rozhodnutia generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. 680 528 6994 0 zo 4. októbra 2023, ktorým zamietol odvolanie sťažovateľa a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia č. 680 528 6994 0 zo 4. augusta 2023, ktorým zamietol žiadosť sťažovateľa (poberateľa výsluhového dôchodku) o predčasný starobný dôchodok z 3. júla 2023, pretože kumulatívne neboli splnené podmienky na priznanie nároku na predčasný starobný dôchodok ustanovené § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vyslovuje nesúhlas so záverom najvyššieho správneho súdu o zamietnutí jeho kasačnej sťažnosti a s opätovným poukazom na prípad bývalého kolegu, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, uvádza, že sa cíti byť diskriminovaný, s čím spája zásah do jeho základných práv a slobôd.

4. Vedomý si skutočnosti, že v konaní pred ústavným súdom navrhovateľ musí byť zastúpený advokátom [§ 34 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“], sťažovateľ ďalej uvádza, že dvaja advokáti, ktorých oslovil, odmietli prevziať jeho právne zastúpenie, avšak vzhľadom na svoje predchádzajúce pôsobenie v Policajnom zbore si trúfa obhajovať sa sám.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí vyplývajúcich z § 34 ods. 1, § 39 ods. 3, § 43 a § 123 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde, ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 55, § 124 a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Sťažovateľ si je vedomý, že jeho ústavná sťažnosť je podaná v rozpore s § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde bez zastúpenia advokátom, a keďže on sám nie je advokátom (bod 4 odôvodnenia tohto uznesenia), nespĺňa ani výnimku ustanovenú § 34 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľovi pritom povinnosť zastúpenia advokátom v konaní pred ústavným súdom musí byť známa už z uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 661/2020 z 15. decembra 2020 (bod 4 odôvodnenia označeného uznesenia). Opakovaný argument sťažovateľa, že sa považuje za spôsobilého na to, aby sa mohol účinne brániť a obhajovať bez advokáta, nemôže vzhľadom na zákonnú úpravu obstáť.

8. Povinné právne zastúpenie v konaní pred ústavným súdom nie je samoúčelné a má svoje racionálne zdôvodnenie. Vytvára procesný filter zachytávajúci nekvalifikované podania nespĺňajúce základné procesné parametre pre poskytnutie ochrany ústavnosti, ktoré by inak zbytočne narúšali plynulosť činnosti ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti. Elementárnou súčasťou tohto procesno-právneho inštitútu je, že od momentu doručenia splnomocnenia ústavnému súdu (až do eventuálneho oznámenia zániku zastúpenia) môže účastník konania realizovať svoje dispozičné oprávnenia vo vzťahu k ústavnému súdu výlučne prostredníctvom právneho zástupcu (III. ÚS 345/2014).

9. Ani podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva povinné právne zastúpenie advokátom v súdnom konaní neodporuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva napr. v rozsudku z 10. februára 2011 vo veci K. a K. v. Česká republika (sťažnosť č. 17273/03) pripomenul, že „právo na prístup k súdu nie je absolútne a môže podliehať legitímnym obmedzeniam, ktoré by však nemali zasahovať do samotnej podstaty tohto práva a ktoré musia sledovať legitímny cieľ, pričom medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom musí byť primeraný vzťah (pozri napr. Ashingdane proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 28. 5. 1985, séria A č. 93, § 57)“. V uvedenej veci tiež skonštatoval, že cieľom takého obmedzenia je predísť tomu, aby žalobcovia predkladali nekvalifikované podania a že sledovaným a legitímnym cieľom je teda zabezpečiť riadny výkon spravodlivosti.

10. Ako je už spomenuté v bode 7 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavnej sťažnosti v danej veci predchádzala ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 39 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 Sžsk 50/2019 z 27. júla 2020, ktorú ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 661/2020-7 z 15. decembra 2020 odmietol ako zjavne neopodstatnenú a zároveň nevyhovel žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

11. Napriek tomu, že zákon o ústavnom súde vyžadoval povinné právne zastúpenie advokátom od nadobudnutia svojej účinnosti (t. j. od 1. marca 2019) a vyžadoval ho aj predchádzajúci zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (v znení účinnom od 16. novembra 1995), ústavný súd mohol k posudzovaniu tejto podmienky konania nepristupovať príliš formalisticky a zväčša preskúmal aj iné dôvody odmietnutia ústavnej sťažnosti.

12. S účinnosťou od 1. decembra 2025 ústavný súd môže podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti; to neplatí, ak je možné ustanoviť právneho zástupcu postupom podľa osobitného predpisu, ktorým je v zmysle odkazu zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého o poskytnutí právnej pomoci rozhoduje Centrum právnej pomoci.

13. Tým sa jednak rozšírili možnosti právneho zastúpenia sťažovateľov a citovaná zmena má tak s účinnosťou od 1. decembra 2025 za cieľ aj odbremeniť ústavný súd od ustanovenia právneho zástupcu v konaniach, v ktorých je možné poskytovanie právnej pomoci Centrom právnej pomoci. Inými slovami, odstrániť vyskytujúci sa stav, keď sťažovatelia aj vo veciach, v ktorých je možné poskytnúť právnu pomoc prostredníctvom Centra právnej pomoci, sa domáhajú ustanovenia právneho zástupcu postupom podľa § 37 zákona o ústavnom súde, ako to je aj v okolnostiach prejednávanej veci.

14. V závere v tejto súvislosti ústavný súd tiež pripomína, že vedomé porušenie procesnej povinnosti spočívajúcej v zastúpení advokátom tak, ako vyplýva z § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde, odôvodňuje odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde bez toho, aby bol sťažovateľ vyzvaný na odstránenie tohto nedostatku podľa § 56 ods. 3

zákona o ústavnom súde (uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 411/2023 z 18. augusta 2023, ZNaU 42/2023).

15. Pre nedostatok zákonom ustanovených náležitosti ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tu prejednávanej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu